

Komunikat
ze spotkania Prezydium Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”
z Ministrem Edukacji i Nauki Przemysławem Czarneckim w dniu 12.11.2020 r.

W dniu 12 listopada 2020 r. odbyło się pierwsze spotkanie Prezydium Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” z Ministrem Edukacji i Nauki Przemysławem Czarneckim. Sekretariat reprezentowali: Przewodniczący KSNiO Ryszard Proksa, Przewodniczący KSN Dominik Szczukocki, Przewodniczący KS PAN Wojciech Nasalski, wiceprzewodniczący KSOiW Zbigniew Świerczek oraz sekretarz KSNiO Agata Adamek.

Podczas spotkania przedstawiciele Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania przedstawili ministrowi najważniejsze problemy dotyczące polskiej oświaty. Wyrazili żądanie natychmiastowej realizacji porozumienia zawartego między „Solidarnością”, a Rządem RP w kwestii nowego systemu wynagradzania nauczycieli oraz wznowienia prac zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty.

Minister Przemysław Czarnek poinformował, że trwają prace nad powstaniem nowej struktury ministerstwa integrującej dotychczasowe resorty. Zapowiedział, że w pierwszym kwartale 2021 r. zostanie przedstawiony projekt nowego systemu wynagradzania nauczycieli.

Przewodniczący KSN poinformował ministra, że w czasie powstawania ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, KSN przedstawiała swoje postulaty, ale nie wszystkie one znalazły odzwierciedlenie w finalnej wersji dokumentu. Krajowa Sekcja Nauki oczekuje, że Minister podczas zapowiadanych zmian w ustawie, pochyli się również nad propozycjami NSZZ „Solidarność”. Przewodniczący KSN wskazał najpilniejsze sprawy, które powinny zostać zrewidowane w ustawie:

- zmiana przepisów ustawy w dziale VII rozdziale 1 *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich*. Obserwując nadużycie władzy przez niektórych rektorów w zakresie używania postępowań dyscyplinarnych do niszczenia sygnalistów i oponentów, domagamy się wprowadzenia konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności przy podejmowaniu rozstrzygnięć przez organ jednoosobowy w postępowaniach wyjaśniających i dyscyplinarnych. W szczególności bezwzględnie należy wprowadzić możliwość odwołania się do komisji dyscyplinarnej od decyzji rektora o zawieszeniu w pełnieniu obowiązków nauczyciela akademickiego i od udzielenia kary upomnienia. Ponadto należy zabronić cedowania uprawnień rektora w zakresie postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego na osoby niższej rangi pełniące funkcje kierownicze w uczelni;
- należy poważnie rozważyć całkowitą likwidację habilitacji;
- należy zmienić zapis, że tylko rada uczelni przedstawia kolegium elektorów, zaopiniowanych pozytywnie przez senat, kandydatów na rektora. Nie zgadzamy się na takie podejście, ponieważ może prowadzić to do swoistego „chowu wsobnego”, szczególnie przy tak dużej władzy rektora. Ogranicza to autonomię uczelni i wolność akademicką. Po ostatnich wyborach, zauważyliśmy, że wprowadzenie w statutach innych rozwiązań zgłaszania kandydata sprawdziło się. Jednocześnie docierają do nas niepokojące informacje od pracowników uczelni, w których była możliwość zgłaszania kandydatów tylko przez radę uczelni, o ograniczaniu ich praw wyborczych;
- rada uczelni pełni rolę nadzorczą. Nadzór ten dotyczy zarówno zarządzania posiadanymi zasobami materialnymi (w przypadku uczelni publicznych) jak i ludzkimi. Dlatego wnosimy o ustawowy zapis włączenia do rady uczelni przedstawiciela strony społecznej wskazanego przez reprezentatywne związki zawodowe;
- ponieważ w naszym kraju działają trzy reprezentatywne centrale związkowe: NSZZ „Solidarność”, OPZZ i FZZ, należy zwiększyć w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego liczbę przedstawicieli związków zawodowych do trzech.

Minister P. Czarnek ze zrozumieniem odniósł się do przedstawionych problemów i zadeklarował, że będzie rekomendował przyjęcie propozycji KSN.

Przewodniczący KSN poinformował, że jako środowisko jesteśmy rozczarowani, że Pan Minister nie przewidział udziału przedstawicieli strony społecznej w powołanym 6

listopada br. *Zespole doradczym do spraw rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki*. Co prawda, w jednym paragrafów Zarządzenia MEiN jest zapisane, że *do zadań zespołu należy wypracowywanie we współpracy z instytucjami przedstawicielskimi środowiska szkolnictwa wyższego i nauki propozycji kierunków rozwoju systemu szkolnictwa wyższego i nauki*, ale jest to zapis bardzo ogólnikowy, z którego nie wynika konsultowanie, jakże istotnych z punktu widzenia pracowniczego, rekomendacji rozwiązań prawnych dotyczących systemu szkolnictwa wyższego i nauki ze stroną społeczną. Należy tu nadmienić, że przy powoływaniu *Zespołu do spraw monitorowania wdrażania reformy szkolnictwa wyższego i nauki* na początku 2019 r. ministerstwo poprosiło o wskazanie przez związki zawodowe swoich przedstawicieli do tego zespołu.

Minister wyjaśnił, że powołany przez niego 6 listopada zespół ma charakter doradczy i do końca roku ma wypracować propozycje zmian do ustawy, a te zostaną następnie przekazane do konsultacji do *Zespołu do spraw monitorowania wdrażania reformy szkolnictwa wyższego i nauki*, który pracuje już od półtora roku, a w jego składzie są przedstawiciele wskazani przez instytucje związane ze środowiskiem akademickim.

Przewodniczący KSN zwrócił uwagę na fakt, że to wysoko wykwalifikowani nauczyciele i nienauczyciele - ludzie, którzy poświęcają się dla nauki i kształcenia przyszłych pokoleń specjalistów, ludzie którzy mimo, że w wielu przypadkach są bardzo pożądanymi przez rynek, wybrali ścieżkę akademicką, są naszym skarbem narodowym. Dlatego tak istotna jest dobra i rzeczowa współpraca ministerstwa ze stroną społeczną. Krajowa Sekcja Nauki zaproponowała więc powołanie - na wzór Rady Dialogu Społecznego - zespołu dialogu społecznego do bieżącej współpracy ze związkami zawodowymi.

Minister z entuzjazmem przyjął tę propozycję, a w toku dalszych dyskusji, zebrani doszli do wniosku, że zespół dialogu społecznego powinien obejmować cały zakres kompetencji Ministerstwa, czyli edukację, szkolnictwo wyższe i naukę.

Kolejny temat poruszony przez Przewodniczącego KSN to finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki. Krajowa Sekcja Nauki oczekuje, że Pan Minister będzie z całą stanowczością zabiegał o wzrost finansowania naszej branży w budżecie państwa, ponieważ mamy jeden z najniższych wskaźników finansowania w przeliczeniu na %PKB w Europie.

Przewodniczący KSN D. Szczukocki zapytał, kiedy możemy spodziewać się przekazania środków na tegoroczną podwyżkę dla pracowników do uczelni. Zauważył również, że pracownicy instytutów badawczych są bardzo rozczarowani faktem, że nie zostali objęci podwyżkami i pytają o przyczyny takiego stanu rzeczy. Jak wygląda sprawa trzeciej transzy podwyżek zapowiadanych na 2021 rok?

Minister odpowiedział, że środki na tegoroczne podwyżki już są dzielone w Ministerstwie i w najbliższym czasie powinny wpłynąć do poszczególnych uczelni. Minister rozumie i zdaje sobie sprawę z trudnej sytuacji pracowników instytutów badawczych. Jednocześnie zauważył, że instytuty badawcze podlegają różnym resortom i stąd problemy z całościowym traktowaniem tej grupy. Co do trzeciej transzy podwyżki, to ze względu na nieprzewidywalną sytuację związaną ze stanem epidemii, trudno jest cokolwiek wiążącego na ten temat powiedzieć.

Przewodniczący KSN zwrócił się do Ministra z postulatem nowelizacji *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej*. Minimalne miesięczne wynagrodzenie zasadnicze profesora nie zmieniło się od dwóch lat i wynosi 6410 zł. W założeniu ustawodawcy kwota ta stanowiła trzykrotność płacy minimalnej. W ciągu tego czasu znacznie wzrosła płaca minimalna, która w 2021 roku ma wynosić już 2800 zł, a to powoduje, że obecna stawka będzie stanowiła nieco poniżej 2,3-krotności płacy minimalnej. Jest to deprecjacja zawodu nauczyciela akademickiego i prowadzi do znacznej pauperyzacji naszego środowiska.

Minister powiedział, że rozumie przedstawioną argumentację i poważnie rozważy podniesienie tej kwoty.

Do KSN wpływają zapytania, dlaczego pracownicy akademicy zostali potraktowani inaczej niż pracownicy oświaty i nie otrzymają wsparcia 500 zł na sprzęt do pracy zdalnej. Mamy takie same problemy jak oświata, a jesteśmy przecież w tym samym ministerstwie. Minister powiedział, że praca z dziećmi i młodzieżą wymaga innego nakładu pracy, środków przekazu i aktywizacji niż praca ze studentami. Opinia ta spotkała się ze stanowczym sprzeciwem Przewodniczącego KSN, ale Minister jednoznacznie stwierdził, że akademicy takich środków nie otrzymają.

Ostatni problem, który został poruszony przez Przewodniczącego KSN, to ocena okresowa pracowników akademickich. Ocena indywidualna pracownika nie może być pochodną oceny dyscypliny w ewaluacji i sprowadzać się do liczenia punktów za publikacje. Zgodnie z kodeksem pracy ocenie podlegają „podstawowe obowiązki”. Obowiązki te są realizowane indywidualnie, biorąc pod uwagę specyficzne cechy danego pracownika. Natomiast część rektorów przekłada, pomimo protestów związków zawodowych, kryteria ewaluacji jednostek do formularza oceny, przy czym „śrubowane” są wskaźniki punktowe przeliczane na pracownika w dyscyplinach, argumentując to tym, że uczelnie będą konkurować z instytutami badawczymi. W ten sposób cały ciężar pracy i odpowiedzialność za przyszłą ewaluację zrzuca się na pojedynczego pracownika. Przy tym koledzy z wielu uczelni alarmują, że wciąż blokowane są awanse stanowiskowe dla doktorów bez habilitacji.

KSN postuluje wyłączenie okresu pandemii z oceny okresowej pracowników, ponieważ nie wszyscy pracownicy mieli zapewnione przez pracodawcę warunki i narzędzia do realizowania swoich obowiązków oraz przesunięcie oceny na okres po zakończeniu epidemii.

Minister zgodził się z przedstawionymi problemami dotyczącymi oceny pracowniczej i obiecał zająć się rozwiązaniem tej sprawy.

Przewodniczący KSN zaprosił Ministra Przemysław Czarneka do zdalnego udziału w posiedzeniu Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki, na którym moglibyśmy szczegółowo przedstawić dalsze sprawy związane ze szkolnictwem wyższym i nauką. Pan Minister zaproszenie przyjął.

Minister Przemysław Czarnek zadeklarował chęć częstych konsultacji i spotkań z przedstawicielami Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” w celu rozwiązywania istotnych problemów polskiej edukacji i nauki. Najbliższe mogłyby się odbyć jeszcze w listopadzie tego roku.

Przedstawiciele KSNiO wyrazili nadzieję, że Minister Edukacji i Nauki będzie konsekwentny w realizacji tego, co zadeklarował podczas spotkania.

Dominik Szczukocki, Przewodniczący KSN